

Henrik Nygren
046-356419
Henrik.nygren@lund.se

Kommunstyrelsen

Motion från Philip Sandberg (L) och Inger Tolsved Rosenkvist (L) "Förbättra och effektivisera städningen på våra skolor"

Sammanfattning

Liberalerna har motionen "Förbättra och effektivisera städningen på våra skolor" yrkat att kommunfullmäktige ska besluta om att all lokalvård på Lunds förskolor och skolor ska läggas ut på privat entreprenad genom upphandling, med syfte att utföra tjänsterna till samma eller bättre kvalitet för läge pris.

Motionen har översänts till barn- och skolnämnderna, utbildningsnämnden samt servicenämnden för yttrande.

För att kunna mäta kvalitén, ställa krav på entreprenörer och jämföra kostnader föreslår kommunkontoret att en kommunövergripande städpolicy gällande kvalitet, utförande och utvärdering tas fram.

Beslutsunderlag

Kommunkontorets tjänsteskrivelse den 19 juni 2018, dnr KS 2017/0629
Barn – och skolnämnd Lund Östers beslut den 27 september 2017 § 117
Barn- och skolnämnd Lunds stads beslut den 11 oktober 2017 § 94
Utbildningsnämndens beslut den 18 oktober 2017 § 118
Servicenämndens beslut den 8 november 2017 § 102
Motion från Philip Sandberg (L) och Inger Tolsved (L) Förbättra och effektivisera städningen på våra skolor 2017-06-20

Barnets bästa

Ärendet berör barn. En effektiv städning av skollokaler är gynnsamt för barn och unga.

Ärendet

Liberalerna har lämnat en motion till kommunfullmäktige "Förbättra och effektivisera städningen på våra skolor". I motionen yrkas att kommunfullmäktige ska besluta att all lokalvård på Lunds förskolor och skolor läggs ut på privat entreprenad genom upphandling med syfte att utföra tjänsterna till samma eller bättre kvalitet för läge pris.

Motionen har översänts till barn- och skolnämnderna, utbildningsnämnden samt servicenämnden för yttrande.

Nämndernas yttranden

Barn- och skolnämnd Lund Öster

Verksamheterna upplever att städning i egen regi fungerar bra och att rektorerna/verksamheten har full kontroll som arbetsmiljöansvarig.

Lokalvårdare kan även göra en viktig insats gällande elevvård.

Lokalvårdaren är en vuxen person som har kontakt med elever i till exempel uppehållsrum där den kan stötta, lyssna, vara en vuxen förebild samt rapportera ohälsa. Lokalvårdare i egen regi kan även göra andra insatser än städning som underlättar för pedagogisk personal, till exempel beställa förbrukningsmaterial och matvaror. Rektorerna har även framfört att inflytandet över vilka som städar på skolan går förlorat med städning på entreprenad.

Vid eventuell upphandling av städning är det viktigt att respektive enhet/skola är delaktiga och kan påverka processen/avtalet på ett bra sätt. En viktig faktor är till exempel *när* utförandet av städningen skall ske. Risker som rektorer framfört med städning på entreprenad har bland annat varit att städning på kvällstid innebär att verksamheten inte har tillgång till lokalvårdare under verksamhetstid, att inte kunna utföra akuta städinsatser under verksamhetstid kan innebära arbetsmiljömässiga risker.

Det behöver vidare vara klara och hårda villkor i upphandlingsunderlaget kring när man kan bryta ett avtal. Det är inte att rekommendera att göra en upphandling för hela kommunen eftersom ”alla ägg läggs i en korg” och om företaget inte fullgör sina åtaganden har kommunen inte möjlighet att klara städningen. Det kanske skall ges möjlighet till respektive enhet/skola att välja vilken organisation man vill ha? Det bör finnas en samordnare i kommunen som ser till att eventuella avtal upprättas och följs upp.

Barn- och skolnämnd Lunds stad

Det finns både för och nackdelar med lokalvård på entreprenad respektive i egen regi. De verksamheter som har städning på entreprenad ser bl.a. fördelar i form av tidsvinster vid vikariebehov och rekrytering, att städmaterial tvättas på annan plats, att städning oftast genomförs på kvällstid och minskat personalansvar. De enheter som har städning på entreprenad har genomfört en egen upphandling och har helt och hållet fått påverka processen och avtalet.

Nämnden för fram att vid en eventuell upphandling av lokalvård är det viktigt att respektive förskola/skola får möjlighet att vara delaktiga och kunna påverka processen/avtalet. Till exempel kunna påverka *när* utförandet av städningen ska ske. Det behöver även vara tydliga villkor i upphandlingsunderlaget kring när man kan bryta ett avtal.

Nämnden anser att det skulle innebära en risk att göra enbart *en* upphandling för hela kommunen. Om företaget inte fullgör sina åtaganden har kommunen inte möjlighet att klara städningen.

Utbildningsnämnden

Skolorna inom nämndens ansvarsområde har valt olika lösningar för lokalvården, det förekommer både städning i egen regi, extern entreprenad samt köp från serviceförvaltningen. Nämnden framför att det finns en rad aspekter att beakta vid valet av hur lokalvården skall organiseras. Vilket som är bäst kan bero på lokala förutsättningar på varje enskild skola. Utbildningsnämnden föreslår därför att respektive enhet/skola ska få välja vilken organisationsform man anser bäst.

Servicenämnden

Nämnden ser en fördel i att den dagliga vården av interiör, golv, ytskikt med mera i kommunägda fastigheter utförs av en lokalvårdsorganisation som har ett gemensamt intresse, visioner och mål med fastighetsägaren. Denna uppfattning är gemensam med flera större fastighetsägare som efter erfarenheter av så kallad outsourcing åter låter utföra lokalvård i egen regi.

Nämnden vill även poängtera vikten av att anta ett långsiktigt helhetsperspektiv i bedömningen av om lokalvård ska utföras som en upphandlad tjänst eller drivas i egen regi. Nämnden anser att eventuella prisskillnader kan räknas hem på sikt för kommunen som helhet med en genomtänkt personalpolitik och intressegemenskap i ett hållbart fastighetsunderhåll.

Servicenämnden ser att det finns ett behov av en kommunövergripande städpolicy gällande kvalitet, utförande och utvärdering.

Kommunkontorets kommentar

Idag finns det olika lösningar för lokalvården på respektive förskola och skola. Nämndernas yttrande visar att man oftast är nöjd med den lösning som man valt för sin verksamhet och att det är viktigt att respektive enhet/skola ska få välja den organisationsform man anser bäst.

Kommunkontoret har begärt in en ekonomisk redovisning av städkostnaderna som visar att den mesta städningen bedrivs i egen regi med egen personal på kommunens skolor.

Utbildningsförvaltningen	
Egen städ personal	11 700 tkr
Serviceförvaltningen	4 205 tkr
Externt köpt städning.	472 tkr

Grundskola och förskola	
Egen städ personal	35 400 tkr
Serviceförvaltningen	7 401 tkr
Externt köpt städning.	2 280 tkr

Motionen har initierats med anledning av miljöförvaltningens granskning av städning i skolor som visar att en stor andel av skolorna fått anmärkning. Granskningen ger ingen bild av huruvida det finns ett samband mellan anmärkning och organisationsform. De olika anmärkningarna kan anses vara mer eller mindre allvarliga.

Att bedriva städning i kommunala byggnader kräver en hög kompetens oavsett om den sker i egen regi eller på entreprenad. Det är en konkurrensutsatt marknad där det via upphandling går att pressa kostnaderna.

Det finns svårigheter med att objektivt jämföra kostnad eller kvalitet mellan externa eller interna utförande gällande städningen idag då det inte finns en gemensam kvalitetsmall för bedömning.

En billig men felaktigt utförd städning kan ge kommunen merkostnader för ökade underhållskostnader. Vare sig man köper städning externt eller utför städning i egen regi måste det finnas en professionell organisation som regelbundet kontrollerar och följer upp att städningen utförs med rätt metoder. Det handlar inte bara om att kontrollera att lokalen upplevs som ren av verksamheten. SKL (Sveriges kommuner och landsting) rekommenderar att all städning följs upp med en enhetlig kvalitetsmall. Det är viktigt att städinstruktionerna involverar fastighetsförvaltningen för att säkerställa att de olika ytskikten i byggnad inte städas felaktigt.

Att upphandla städning kräver mycket tid och kunskap av verksamheterna. Denna kompetens saknas många gånger hos de som idag beställer och ansvarar för städningen. Kommunkontoret bedömer vidare att städningen inte utvärderas eller följs upp ute i verksamheterna i den omfattning som är önskvärt.

Det finns både för- och nackdelar med städning på entreprenad respektive i egen regi men för att kunna jämföra kostnaderna på ett rättvisande sätt bör kvalitetsmått kunna fastställas.

I de fall upphandling av lokalvård ska göras är det vidare viktigt att verksamheten ges stöd kring beställarkompetensen så att upphandlingen genomförs med hög kvalitet.

För det fall upphandling av lokalvård ska genomföras föreslår kommunkontoret att en kvalitetsmall för uppföljning och utvärdering inledningsvis tas fram.

Kommunkontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta
att anse motionen besvarad.

2018-06-26

Diarienummer
KS 2017/0629

Carin Hillåker
tf Kommundirektör

Henrik Weimarsson
Ekonomidirektör

Beslut expedieras till:

Motionärerna

Akten

Serviceämnden

Barn- och skolnämnden

Utbildningsnämnden

Kommunkontoret, ekonomiavdelningen